

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับ คุณลักษณะ คุณสมบัตินี้ และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ที่มีคุณลักษณะ คุณสมบัตินี้ และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัตินี้ และความสามารถ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต การศึกษา 7 แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. อาจารย์ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติการสอนประจำในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 7

ประชากรดังกล่าวได้มาจากทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 7 รวม 8 จังหวัด ได้แก่ อุดรดิตถ์ สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ และนครสวรรค์

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรมี 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน สุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ของทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 7 จำนวน 8 จังหวัด โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 25 คน จาก 29 โรงเรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

2. กลุ่มอาจารย์ ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่สุ่มได้จากข้อ 1 โดยการคิดคำนวณจากการเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มอาจารย์จำนวน 346 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนจำนวนอาจารย์ที่มีอยู่จริง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ รวมทั้งหมดจำนวน 371 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาเอกสาร บทความ และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำภาวะผู้นำ ทักษะและภารกิจของผู้บริหาร

1.2 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ดัดฉบับขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นการเลือกตอบ (Check list) โดยถามในเรื่องต่อไปนี้

1. เพศ
2. อายุ
3. อาวุธราชการ

4. วุฒิกการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีโครงสร้างแบบสอบถามครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัติ และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 64 ข้อ โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหาร มีคำถามรวมทั้งหมด 17 ข้อ โดยถามด้านร่างกายและบุคลิกภาพ 4 ข้อ ด้านอารมณ์และจิตใจ 6 ข้อ ด้านสังคมและมนุษยสัมพันธ์ 7 ข้อ

2. คุณสมบัตินของผู้บริหาร มีคำถามรวมทั้งหมด 17 ข้อ โดยถามในด้านวุฒิกการศึกษา 4 ข้อ ด้านประสบการณ์ 7 ข้อ ด้านความรู้ทั่วไปและวิชาชีพ 6 ข้อ

3. ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร มีคำถามรวมทั้งหมด 30 ข้อ โดยถามในด้านทักษะของผู้บริหาร 17 ข้อ ด้านภารกิจของผู้บริหาร 13 ข้อ

2. การปรับปรุงแก้ไข

2.1 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวความคิดเรื่อง คุณลักษณะ คุณสมบัติ และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา นำแบบสอบถามไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณา

2.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการมัธยมศึกษาและการบริหารการศึกษา จำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะทั้งในด้านเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ได้แก่

2.2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 2.2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ประจำ
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2.2.3 อาจารย์พรณี กาญจนสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียม
อุดมศึกษา พญาไท กรุงเทพมหานคร
- 2.2.4 อาจารย์ภิญญาพร วัฒนเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนสายปัญญา
กรุงเทพมหานคร
- 2.2.5 อาจารย์อุดม วัชรสฤณี ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์
กรุงเทพมหานคร
- 2.2.6 อาจารย์วิจารณ์ ภักดีรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม
วัดดาวคะนอง กรุงเทพมหานคร
- 2.2.7 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรสา รุ่งแสง ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
- 2.2.8 อาจารย์ระวีวรรณ คงสำราญ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พญาไท กรุงเทพมหานคร
- 2.2.9 อาจารย์อร่าม เหล็กงาม หัวหน้าหมวดวิชาวิทยาศาสตร์
โรงเรียนมัธยมวัดดาวคะนอง กรุงเทพมหานคร
- 2.2.10 อาจารย์หทัยทิพย์ ชมจันทร์ หัวหน้างานแผนงานโรงเรียน
สายปัญญา กรุงเทพมหานคร

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปขอคำปรึกษา
และความคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา และแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.4 พิจารณาปรับปรุงแบบสอบถาม จัดพิมพ์โรเนียวและเย็บเล่ม นำไปใช้
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 25
โรงเรียน ในเขตการศึกษา 7 ด้วยตนเอง โดยการ เข้าพบและชี้แจงขอความร่วมมือจาก

ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 25 แห่ง การส่งคืนแบบสอบถามได้ขอความอนุเคราะห์ให้ทุกโรงเรียน
ส่งคืนทางไปรษณีย์ โดยติดแสตมป์และเจ้าหน้าที่ผู้วิจัยไว้เรียบร้อย ในการนี้ผู้วิจัยได้ขอ
หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจาก นายกว้าง รอบคอบ ผู้อำนวยการกองการ
มัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุส อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2532 ถึงวันที่ 20 มกราคม 2533
ได้รับแบบสอบถามคืนมาดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและที่ได้รับคืนมา

จังหวัด	ผู้บริหาร			อาจารย์			รวม		
	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ
เพชรบูรณ์	6	6	100	71	71	100	77	77	100
พิจิตร	2	2	100	30	30	100	32	32	100
นครสวรรค์	3	3	100	45	42	93.33	48	45	93.75
กำแพงเพชร	1	1	100	14	14	100	15	15	100
ตาก	3	3	100	35	35	100	38	38	100
สุโขทัย	3	3	100	45	41	91.11	48	44	91.66
อุตรดิตถ์	3	3	100	36	31	81.11	39	34	87.18
พิษณุโลก	4	4	100	70	70	100	74	74	100
รวม	25	25	100	346	334	96.53	371	359	96.77

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับแบบสอบถามคนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้คะแนนดังนี้

คำถามที่มีใจความเป็นปฏิฐาน (Positive)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน เท่ากับ	5
เห็นด้วย	ให้คะแนน เท่ากับ	4
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน เท่ากับ	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน เท่ากับ	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน เท่ากับ	1

คำถามที่มีใจความ เป็นนิเสธ (Negative) ได้แก่ข้อ 12, 21, 45, 46, 50,

52 และ 58

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน เท่ากับ	1
เห็นด้วย	ให้คะแนน เท่ากับ	2
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน เท่ากับ	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน เท่ากับ	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน เท่ากับ	5

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ผู้วิจัยได้นำมาแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยใช้บริการคอมพิวเตอร์ ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในโปรแกรม SPSS-X (Statistical Package for the Social Science-X) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีคำนวณค่าร้อยละ

2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัตื และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้วิธีคำนวณค่ามัชฌิม เชนคณิศ (\bar{x}) และความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะ คุณสมบัตื และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)